

Erindisbrjef

64
10. júl.

fyrir yfirsíldarmatsmenn.

1. gr.

Yfirsíldarmatsmennirnir skulu kynna sjer sem best, hvernig síld skal vera að verkun og útliti, og hvernig á að fara með hana og verka hana, svo að hún verði talin góð vara á þeim stöðum, þar sem helstur markaður er fyrir hana.

2. gr.

Þeir hafa einir á hendi yfirumsjón með skoðun á nýrri síld, og merkingu á síldartunnum með saltaðri síld, sem út er flutt, hvor í sínu umdæmi. Um framkvæmd og fyrirkomulag á matinu og skoðuninni eru settar eftirfarandi reglur.

3. gr.

Þeir hafa undirmatsmenn eða síldarmatsmenn sjer til aðstoðar við skoðun nýrrar síldar, aðgreining á saltaðri síld og merking á tunnum með saltaðri síld. Þeir senda hlutaðeigandi lögreglustjóra tillögur sínar um, á hverjum stað i umdæmi þeirra þurfi að skipa síldarmatsmenn, hve marga, og hverja ætti að skipa. Síldarmatsmennirnir eru skyldir að hlýða yfirsíldarmatsmanni samkvæmt þeim reglum, sem settar eru i erindisbrjefi fyrir þá.

4. gr.

Aður en síldveiði byrjar ár hvert, skulu yfirmatsmenn eða síldarmatsmenn fara út á skip þau, sem veiða ætla síld með herpinót eða reknetum, þegar hlutaðeigandi skipstjóri tilkynnir þeim, að hann vilji útbúa skip sitt til síldveiða, og skulu þeir þá segja fyrir um hvernig skipið skuli útbúa svo hagfelt sje fyrir geymslu síldarinnar.

A þeim síldveiðastöðum, sem liggja langt frá heimili yfirmatsmanna, skulu þeir veita einhverjum af undirmatsmönnum sínum umboð til að segja fyrir um útbúnað síldveiðaskipa á þeim stað, og skal yfirmatsmaður þá gefa honum reglur til að fara eftir.

64

10. júlí

5. gr.

Yfirmatsmenn skulu hafa nákvæmar gætur á því, að ný sild sje skoðuð grandgæfilega, og samviskusamlega sje um hana dæmt af undirmatsmönnum.

Yfirmatsmenn eða undirmatsmenn, er hafa umboð þeirra, skulu skera úr, ef ágreiningur verður milli skipshafnar og matsmanna eða útgerðarmanna og matsmanna eða annara, sem hafa umsjón með sildinni, og matsmanna um sild, sem matsmenn dæma óhæfa til útflutnings í lagarheldum tunnum. Skulu yfirmatsmenn rita í löggilta bók skýrslu um ágreiningsatriðin, hversu margar tunnur, hjer um bil, það voru, sem dæmdar voru óhæfar til útflutnings í lagarheldum tunnum og hve margar tunnur saltaðar voru til útflutnings úr þeirri ferð skipsins; og ennfremur hvað gjört er við hina skemdu sild.

6. gr.

Þegar óskað er eftir skoðun og merkingu á saltaðri sild, skal sá, sem þess beiðist, áður hafa látið merkja tunnurnar á efra botni með svörtum oliulit, sem sýni, 1) sildartegund þá, sem í tunnum er, 2) mánaðardag, er sildin er söltuð, og 3) númer þess manns eða þeirrar konu, sem sildina hefir saltað. Yfirmatsmenn setja reglur um, hver og hvernig þessi merki skulu vera.

Sild sem söltuð er ókverkuð og kverkuð er siðar, má ekki blandast saman við sild sem kverkuð er um leið og hún er söltuð. Skyld er að tilkalla matsmenn þá slík sild er kverkuð og ber honum að hafa umsjón með því að endursöltunin sje vel af hendi leyst. Sjeu tunnur með þessari sild brennimerktar, skal auk viðeigandi stærðarmerkis brennast á tunnuna orðið: »Dauðkverkuð«.

7. gr.

Öll sild, sem matsmaður merkir, skal vera góð og vel verkuð vara, og allar sildir, sem eru rifnar, hauslausar eða skemdar á annan hátt, skulu teknar burt. Hún skal vera verkuð og söltuð í lagarheldar tunnur, áður en 24 tímar voru liðnir frá því er hún var tekin úr sjó.

Sildin skal hafa legið í salti eigi skemur en 20 daga, ef það er »stórsild«; »hafsilid« 18 daga; »millisild« 14 daga; »smásild« 12 daga; »kópsild« 10 daga; óaðgreind sild 15 daga, og ef um pakkaða sild er að ræða, þá tveim dögum lengur hver tegund. Þessi ákvæði gilda um kverkaða sild. Ef sildin hefir verið magadregin, má tíminn, sem hún hefir legið í salti áður skoðun fer fram, vera tveim dögum styttri fyrir hverja tegund. Finni matsmaður ástæðu til, getur hann, þegar mikil »áta« er í sildinni, úrskurðað, að hún þurfi að liggja lengur í salti, áður en hún sje metin.

8. gr.

Matsmenn skulu gæta þess, að sildin sje vel söltuð og vel lögð í tunnurnar; hvert lag sje lagt þannig, að sildin í efra laginu liggj þvert yfir þær í

neðra laginu; þær skulu liggja þjett hver við aðra, hausarnir nái alveg út að **64** tunnustöfunum, og hvert lag sje endað með »höfuðsild«. Tunnurnar skulu vera **10**, júlí vel fullar, og ekki meira órunnið salt í þeim en sem nemur um 6 lítrum.

9. gr.

Þegar óskað er eftir skoðun og merkingu á saltaðri sild, ber þeim er hlut á að máli, að senda yfirmatsmanni skriflega beiðni um það, og geta þess þar, hvers konar sild það er, sem hann óskar að skoðuð sje og merkt, hve margar tunnur það eru og hvort sildin er kverkuð, ókverkuð eða magadregin.

Ennfremur skal beiðninni fylgja drengskaparvottorð um, að sildin sje vel verkuð í alla staði, eftir því sem beiðandi veit frekast, og að hún hafi verið söltuð áður 24 tímar voru liðnir frá því, er hún var tekin úr sjó.

10. gr.

Þegar meta skal, skulu allar tunnur sömu tegundar liggja út af fyrir sig. Matsmenn skulu fullvissa sig um, að tala tunnanna sje samkvæmt því, sem frá er skýrt í matsbeiðninni, með því að telja þær sjálfir. Sje talan ekki rjett, skulu þeir láta hlutaðeigandi matsbeiðanda leiðrjetta töluna í matsbeiðninni, áður skoðun fer fram.

11. gr.

Yfirmatsmaður skal opna 7 tunnur af hverjum hundrað tunnum þeirrar sildar, er meta skal, og skal hann tæma alveg og skoða nákvæmlega í 2 tunnum af þessum 7; í hinum 5 skal hann skoða ofan fyrir miðju hvefarrar tunnu. Hann er ekki bundinn við þessa tölu að öðru leyti en því, að aldrei má hann skoða færri en 7 tunnur af hverjum hundrað tunnum; aftur á móti er honum heimilt að skoða í svo margar tunnur sem hann vill, ef hann álitur að þess sje þörf til að sannfærast um gæði sildarinnar. Tunnurnar skulu opnaðar á víxl, þannig, að 1. sje opnuð að ofan, 2. að neðan. Finnist matsmanni ástæða til að láta opna tunnurnar fremur að neðan en að ofan, eða þvert á móti, þá er honum það heimilt.

12. gr.

Þegar matsmaður hefir skoðað sild í einhverri tunnu, skal hann tafarlaust láta leggja sildina niður í hana aftur, skulu þá allar sildir höfuðlausar, rifnar eða skemdar á annan hátt, sem kynnu að hafa verið í tunnunni, teknar burt og aðrar óskemdar og gallalausar láttnar í staðinn. Að því loknu skulu tunnurnar bytnaðar og látinn í þær nægilega mikill þekill.

13. gr.

Þegar skoðun hefir fram farið, skal matsmaður merkja allar tunnurnar, ef sildin hefir verið þess verð að hans dómi; skula merkin brennimerkt

64 á tunnubumbuna, þeim megin sem tappagatið er. Brennimerkin skulu sett á í 10. júlí viðurvist yfirmatsmanns eða af honum sjálfum. Stjórnarráðið gefur reglur um, hvernig brennimarkið skuli vera.

14. gr.

Eftir að sildartunnur hafa verið brennimerktar, má hvorki bæta við eða taka úr þeim, ekki heldur opna þær eða flytja burtu án vitundar matsmanna.

15. gr.

Þf þess er óskað, skal matsmaður sjá um útskipun á sildartunnum, sem merktar hafa verið, og gæta þess þá, að vel sje farið með þær, svo að þær skemmist ekki við útskipunina eða þegar þeim er hlaðið í skipið. Þær skulu vera hreinar og þrifalegar, þegar þeim er útskipað, og ber matsmanni að lita eftir að svo sje.

16. gr.

Matsmanni er skylt að gefa vottorð um þyngd þeirrar sildar, sem í tunnum er, ef þess er óskað af matsbeiðanda; skal sú ósk fram koma jafnframt matsbeiðninni, og skal matsmaður þá veða sildina í þeim tunnum, sem hann skoðar í, og á annan hátt fullvissa sig um þyngdina, svo hann gæti vottað um hana.

17. gr.

Matsmaður skal ávalt athuga, þegar hann skoðar sild, að tunnur þær, sem hún er í, sjeu svo góðar, að engin hættu sje á, að sildin skemmist í þeim þeirra vegna, og ber yfirmatsmanni að neita að merkja eða láta merkja sildina, ef hann álitur tunnurnar ekki nægilega góðar.

18. gr.

Yfirmatsmaðurinn gætir þess, að reikningar sildarmatsmanna, fyrir vinnu að mati undir stjórn hans, sje rjettir og samkvæmir því, sem ákveðið er í erindisbrjefi fyrir þá, og skrifar hann á reikningana áður en þeir eru borgaðir af þeim, sem metið hefir verið fyrir.

19. gr.

Yfirmatsmennirnir eru tveir. Annar á Akureyri og nær umdæmi hans frá hreppamörkum Þóróddstaðahrepps og Svarfaðardalshrepps í Eyjafjarðarsýslu austur og suður að Reykjanesi; hinn á Siglufirði og nær umdæmi hans frá nefndum hreppamörkum vestur og suður að Reykjanesi, að því meðtöldu.

Yfirmatsmennirnir fá laun, ferðakostnað og fæðispeninga úr landssjóði **64**
samkvæmt lögum um skoðun á sild 20. oktbr. 1913, 8. gr. Þeim er stranglega **10. júlí**
bannað að taka á móti nokkurri þóknun, hverju nafni sem nefnist, frá þeim, sem
metið er fyrir, frá skipstjórum eða öðrum, sem um síldina eða sildveiðaskipin
eða sildarútflutningsskipin eiga að sjá, annari en borgun þeirri, sem ákveðin er
í framangreindum lögum.

20. gr.

Yfirmatsmaður er skyldur til að sjá um, að sild verði metin á hverjum
þeim stað í umdæmi sínu, sem þess er óskað. Til aðstoðar við matið skipar
hann einhverja af hinum löggiltu sildarmatsmönnum í umdæmi sínu, þá er hon-
um sýnist.

Hann getur og gefið einhverjum af sildarmatsmönnum í umdæmi sínu,
er hann treystir best, umboð til að sjá um störf yfirsildarmatsmanns í sinn stað,
ef hann getur ekki sjeð um þau sjálfur vegna annrikis við sildarmatsstörf eða
annara forfalla.

21. gr.

Yfirmatsmenn eru skyldir til að ferðast um í umdæmi sínu, eftir samráði
við stjórnarráðið, og leiðbeina mönnum um verkun og meðferð síldar.

22. gr.

Þeir mega ekki meta eða merkja síld, sem þeir eiga sjálfir, og ekki held-
ur vera í þjónustu sildveiðimanna eða manna, sem meta láta síld til útflutnings.

23. gr.

Yfirmatsmenn rita undir eidstaf, um að þeir vilji hlýða erindisbrjefi þessu
og rækja með alúð og kostgæfni þær skyldur, sem á þeim hvíla í stöðu þeirra.

Þeir verða að sætta sig við þær breytingar, sem gjörðar kunna að verða
á erindisbrjefi þessu.

24. gr.

Með þessu er úr gildi felt erindisbrjef fyrir yfirsildarmatsmenn 20. júlí 1911

Í stjórnarráði Íslands, 10. júlí 1914.

H. Hafstein.

Jón Hermannsson.

64 Sýnishorn:

10. júlí.

Brennimerki þau, sem yfirsildarmatsmenn skulu setja á þær sildartunnur, sem þeir telja vel verkaða og góða vöru, skulu vera þessi:

Ísland.**Óaðgreind.****Ak. eða Sf. — 1914.**

Þetta merki þýðir, að í tunnunni sje vel verkuð sild, sem ekki er aðgreind eftir stærð. Og skal matsmaður neita að merkja tunnuna ef í henni finnast fleiri en 30 sildir höfuðlausar, rifnar eða skemdar á annan hátt.

Ísland.**Stórsild.****Ak. eða Sf. — 1914.**

Þetta merki þýðir, að í tunnunni sje vel verkuð sild, yfir 35 centím. að lengd, mæld frá fremsta odda neðra kjálkabeins til aftasta odda sporðblöku. Matsmaður skal neita að merkja tunnuna, ef í henni finnast fleiri en 20 sildir hauslausar, rifnar eða skemdar á annan hátt, eða fleiri en 20 sildir undirmáls.

Ísland.**Hafsild.****Ak. eða Sf. — 1914.**

Þetta merki þýðir, að í tunnunni sje vel verkuð sild 32—36 centím. að lengd. Og skal matsmaður neita að merkja tunnuna, ef í henni finnast fleiri en 25 sildir höfuðlausar, rifnar eða skemdar á annan hátt, eða fleiri en 25 undir-eða yfirmálssildir.

Ísland.**Millisild****Ak. eða Sf. — 1914.**

Þetta merki þýðir, að í tunnunni sje vel verkuð sild 29—33 centím. að lengd. Og skal matsmaður neita að merkja tunnuna, ef í henni finnast fleiri en 32 sildir höfuðlausar, rifnar eða skemdar á annan hátt, eða fleiri en 32 undir-eða yfirmálssildir.

Ísland.
Smásíld.

64
10. júlí

Ak. eða Sf. — 1914.

Þetta merki þýðir, að í tunnunni sje vel verkuð síld 26—30 centim. að lengd. Og skal matsmaður neita að merkja tunnuna, ef í henni finnast fleiri en 45 sildir höfuðlausar, rifnað eða skemdar á annan hátt, eða fleiri en 45 undir-eða yfirmálssildir.

Ísland.
Kópsíld.

Ak. eða Sf. — 1914.

Þetta merki þýðir, að í tunnunni sje vel verkuð síld 23—37 centim. að lengd. Og skal matsmaður neita að merkja tunnuna, ef í henni finnast fleiri en 60 sildir höfuðlausar, rifnar eða skemdar á annan hátt, eða fleiri en 60 undir-eða yfirmálssildir.

[Fálkamerki yfirsíldarmatsmanns og ártalið undir].

Þetta merki þýðir, að í tunnunni sje umpökkuð síld, góð og vel verkuð vara í alla staði. Í tunnu með þessu merki skal síldin hafa verið vegin í hverri einstakri tunnu og hún umpökkuð undir stjórn matsmanna. Yfirmatsmenn hafa ábyrgð á, að vegin sje rjett í öllum tunnnum með þessu merki. Vegin skal vera jöfn í öllum tunnnum í sömu heild, sem þetta merki hafa, og aldrei minni en 95 kílógröm. Þetta merki má ekki setja á tunnur með ókverkaðri síld.

Ak. er fangamark yfirsíldarmatsmannsins á Akureyri.

Sf. er fangamark yfirsíldarmatsmannsins á Siglufirði.